

Policy

för uppföljning av privata utförare

Gäller från:	2019-12-01
Gäller för:	Kommunkoncernen
Globalt mål:	8 12 16
Fastställd av:	Kommunfullmäktige 2019-11-25 § 166
Utarbetad av:	Kommunledningsförvaltningen
Revideras senast:	2023-01-01
Version:	1
Dokumentansvarig förvaltning:	Kommunledningsförvaltningen

Ett utskrivet dokument är alltid en kopia, giltig version finns alltid på intranätet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska varje mandatperiod, enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (KL), anta ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Kommunfullmäktige uppdrar i och med detta program till varje nämnd att säkerställa uppföljning av och kontroll över verksamhet som utförs av privata utförare.

Kommuner får enligt kommunallagen lämna över verksamhet till privata utförare men är fortfarande ansvarig gentemot medborgarna för dessa verksamheter. Därmed omfattar programmet alla verksamhetsområden men ska framförallt inriktas på de verksamheter som tydligt riktar sig till och rör medborgarna. Det kan handla om hela verksamheter som t ex särskilda boenden eller medicinsk vård eller delar av verksamhet med stor betydelse för medborgaren t ex måltidsverksamhet, städning i skolan eller telefonitjänster. Programmet omfattar inte köp av varor.

Med privat utförare, enligt 10 kap. 7 § KL, avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Det kan exempelvis vara företagsformer som aktiebolag, stiftelser, ekonomiska eller ideella föreningar, enskilda firmor men också idéburna organisationer och kooperativa föreningar. Däremot avses inte hel- eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser. En privat aktör blir en privat utförare av en kommunal angelägenhet genom att vinna en offentlig upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). Andra upplåtelseformer kan förekomma t ex föreningsdrift av idrottsanläggningar eller partnerskap med civilsamhället.

Fristående förskolor och skolor är inte privata utförare utan är sina egna huvudmän och omfattas inte av 10 kap. 7 § KL.

Ansvar

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen och nämnderna inom sitt verksamhetsområde ansvar för att se till att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten drivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta gäller oavsett om verksamheten utförs i egen regi eller utförs av en privat utförare. I ansvaret ingår att följa upp och kontrollera verksamheten.

Dessa mål och riktlinjer ska framgå i de förfrågningsunderlag som utgör underlag för upphandlingen samt i de avtal som tecknas med den privata utföraren. Övergripande krav som alltid ska ställas vid upphandling framgår av kommunens policy- och verksamhetsplan för upphandling.

Uppföljning

När en kommunal angelägenhet överlämnas till en privat utförare ska kommunen följa upp och kontrollera verksamheten (10 kap 8 § KL). Det är varje nämnd som ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde. Uppföljningen har två övergripande syften,

dels att kontrollera att verksamheten utförs enligt förfrågningsunderlag, anbud och avtal dels att utgöra underlag i kommunens förbättringsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till medborgarna.

Varje nämnd ansvarar för att uppföljningen regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. Detta innebär att förfrågningsunderlag och avtal ska innehålla krav på att utföraren medverkar vid uppföljning och utvärdering av verksamheten genom att exempelvis lämna statistik och verksamhetsmått till nämnden samt delta vid genomförande av brukarenkäter som nämnden bestämmer. Krav ska också finnas om att utföraren rapporterar nödvändiga uppgifter till nämnden, nationella register eller andra myndigheter samt kring synpunktshantering, där nämnden vid begäran ska få ta del av inkomna synpunkter.

Uppföljning av privat utförd verksamhet kan ha olika utgångspunkter och uppföljningen behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Omfattningen och inriktningen på kontrollen och uppföljningen ser olika ut beroende på verksamhetens art och hur angelägen den är ur ett allmänintresse. Detta innebär att nämnden måste ta ställning till vilken/vilka typer av uppföljning som ska användas, liksom frekvens och omfattning. I de fall där uppföljning och frekvens är reglerat i lag, styr detta vilka typer av uppföljning som är möjlig.

Allmänhetens insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare (10 kap. 9 § KL). Utförarens skyldigheter att lämna information och uppgifter begränsas till att omfatta sådant som inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

I avtalen ska det säkras att utföraren lämnar nödvändig information till kommunen. Informationen ska ha koppling till den upphandlade verksamheten och inte ställa högre krav än vad som är rimligt. Det kan handla om verksamhetens kvalitet, organisation och ägarförhållanden, personal/kompetens, resultat och avvikelser, ekonomi samt miljö-, integrations- och jämställdhetsarbete om sådana krav har ställts i upphandlingen.

Varje nämnd ansvarar för att redovisa och tillgängliggöra informationen till allmänheten. Omfattningen av informationsspridningen ser olika ut beroende på verksamhetens art och hur angelägen den är ur ett allmänintresse. Detta innebär att nämnden måste ta ställning till vad och på vilket sätt detta ska ske.